

Tárgy: Gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok
2009. évi ellátásának átfogó értékelése

Előkészítette: Dr. Heinerné Dr. Kecskés Aranka jegyző
Tárnok Lászlóné aljegyző
Igazgatási osztály munkatársai
Nagy György Miklósné igazgató

**Véleményező
bizottság:** Egészségügyi és Szociális Bizottság,
Kulturális és Sport Bizottság

Sorszám: III/ 4.

Döntéshozatal módja:
Egyszerű szótöbbség

Tárgyalás módja:
Nyilvános ülés

Előterjesztés

Békés Város Képviselő-testülete 2010. április 29-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltak alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatalának. A gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet az önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhivatal javaslatát, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az elmúlt évben is határidőben tettünk eleget e kötelezettségünknek. A gyámhivatal észrevétellel nem élt, tartalmasnak és alaposnak tartotta a benyújtott értékelést, valamint megköszönte a részletes tájékoztatást.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet 10. sz. melléklete tartalmazza, amelynek megfelelően készítettük el az előterjesztés mellékletét képező értékelést.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy tárgyalja meg és fogadja el az átfogó értékelést.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a jegyzőkönyv ... számú mellékletét képező gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2009. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést megtárgyalta, melyet elfogad. Felkéri a Polgármestert, hogy gondoskodjon arról, hogy az értékelés határidőben megküldésre kerüljön a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala részére.

Felelős: Izsó Gábor polgármester

Határidő: május 31.

Békés, 2010. április 20.

Izsó Gábor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

Békés Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2009. évi ellátásáról

A gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatokat az Önkormányzat a Polgármesteri Hivatal és a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ útján látja el.

Az átfogó értékelés felépítése követi a 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú mellékletében előírt tartalmi követelményeket.

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Év	Lakosság szám /december 31-én/	0-18 éves korú összesen (fő)	0-18 éves korú férfi (fő)	0-18 éves korú nő (fő)	A lakosság hány százaléka a 0-18 éves korúak aránya
2008.	21.209	4.388	2.285	2.103	20,6%
2009.	21.013	4.294	2.267	2.027	20,4%
Csökkenés (fő)	196	94	18	76	

Az előző évi adatokhoz viszonyítva a lakosságszám összesen 196 fővel, a 0-18 évesek száma összesen 94 fővel csökkent.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.), és a Gyvt. felhatalmazása alapján elfogadott helyi rendeletben foglaltak szerint történik.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A jegyző megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a.) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140%-át (ez az összeg 2009-ben 39.900,- Ft), ha

- a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a Gyvt. 20. § (3) vagy (4) bekezdésében foglalt feltételeknek,

b.) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át (37.050,- Ft), feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a meghatározott értéket.

Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát (570.000,- Ft), vagy
- b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét (1.995.000,- Ft)

meghaladja azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dolgon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének a meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév július 1-jén fennáll, a tárgyév július hónapjában,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában
- pénzbeli támogatást folyósít.

A pénzbeli támogatás összege esetenként és gyermekenként 2009. évben 5.800,- Ft volt. 2009. július hónapban 2.050 fő, november hónapban 2.140 fő részesült egyszeri támogatásban. Összesen: 24.331.000,- Ft került folyósításra, mely összeg 100 %-ban az állam által finanszírozott, önkormányzati saját erőt nem tartalmaz (Az ellátásban részesülők száma mintegy 10 %-kal, a kifizetett összeg több mint 3 millió forinttal emelkedett az előző évihez képest).

Aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult további kedvezmények is megilletik:

- bölcsődében, óvodában és az általános iskola hatodik osztályával bezárólag ingyenes étkeztetés,
- általános iskola nyolcadik osztályától középiskolai tanulmányai befejezéséig 50 %-os étkezési kedvezmény,
- általános és középiskolai tanulmányok alatt ingyenes tankönyv,
- felsőoktatásban az ösztöndíj megállapításánál, kollégiumi elhelyezésnél, és a felvételnél (plusz pont) jogosult különböző kedvezményekre.

Békés városban 2009. december 31-én a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma: 2.229 fő. Sajnos elmondható, hogy az előző évihez viszonyítva közel 300 fővel nőtt a jogosultak száma.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

A települési önkormányzat képviselő-testülete (esetünkben átruházott hatáskörben a polgármester) a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Rendeletünkben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege 2009. évben max: 30.000,- Ft/gyermek/év összegben volt maximalizálva (rendeletmódosítás következtében jelentős emelés történt), amennyiben az egyéb jogosultsági feltételeknek megfelelt. Összesen 249 esetben tudunk ebben a formában segíteni, elsősorban a gyermek betegsége kapcsán, pl: a szülő nem tudta kiváltani a gyógyszert, kórházi gyógykezeltetés, szemüveg kiváltás esetén. Egyre több esetben fordult elő, hogy az egyébként 50 %-os étkezési térítési díj másik felének

kifizetéséhez kellett támogatást nyújtani. Ezekben az esetekben az intézkedés általában azonnali volt. Összesen 1.988.320,- Ft támogatás került kifizetésre ezen a jogcímen, elsősorban természetbeni ellátásként. Átlagosan 7.985,-Ft jutott egy segélyezett gyermekre. A tapasztalat azt mutatja, hogy legtöbb alkalommal 3-5 ezer forint közötti összeg kerül kifizetésre, 1-2 ezer forintos, illetve 30.000,- Ft-os eset csak ritkán fordul elő. Ez az összeg teljes egészében az önkormányzatot terhelő kiadás, kifizetése a 2009. évi költségvetés terhére történt.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (továbbiakban közoktatási törvény) végrehajtásáról szóló 20/1997. (II. 13) Korm. rendelet 12/H. § (1) bekezdése kötelezettségként írja elő a jegyzők számára, hogy a védelembe vétel elrendeléséről, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításáról szóló határozattal egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik, ha megfelel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feltételeknek.

A közoktatási törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja szerint hátrányos helyzetű (2 „H”-s) az a gyermek, akit a jegyző védelembe vett, vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű (3 „H”-s) az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – óvodás gyermek esetén 3 éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában – legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Amennyiben a szülő megfelel a feltételeknek, önkéntes írásbeli nyilatkozatot tehet erről.

Nyilvántartásunk alapján 2009. évben 631 gyermek volt halmozottan hátrányos helyzetű.

Egyéb a Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok:

Az önkormányzat helyi rendelete még további kedvezményekre vonatkozó szabályokat tartalmaz.

- ✓ A Békésen iskolában tanulók számára az iskolába járás megkönnyítése érdekében autóbusz helyi járat igénybevételehez, a bérlet megvásárlásához, a diákberlet árának 100 %-át támogatásként biztosítja a tanév időtartamára. 2009. évben 479 tanuló részére került megvásárlásra a bérlet, az önkormányzat erre a célra saját erőből a 2009. évi költségvetés terhére 5.030.550,- Ft-ot biztosított (mintegy fél millió forinttal többet, mint 2008. évben).
- ✓ Életkezési támogatás nyújtható a gyermek születésekor, amennyiben a szülő vagy törvényes képviselő a gyermek születését megelőzően legalább 12 hónapig Békés városban lakóhellyel rendelkezik, és más önkormányzattól ezen a jogcímen támogatásban nem részesült. A támogatás mértéke gyermekenként 10.000,- Ft. 2009. évben 13 fő részére összesen 130.000,- Ft került kifizetésre az önkormányzat saját költségvetése terhére (2008-ban 9 fő).

A gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat

Bölcsődében	140 férőhellyel,
Óvodában	651 férőhellyel,
Iskolai ellátásban	1508 férőhellyel biztosítja.

Az önkormányzat a fenti ellátásoknál saját intézményei útján biztosítja a gyermekek étkeztetését.

Az intézményi étkezésben résztvevők számának alakulása 2008- 2009. évben

Megnevezés	Étkezést igénybevevők száma (fő)							
	100% térítési díjat fizetők		50 %térítési díjat fizetők		ingyenesen étkezők		Étkezők összesen	
Év	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Bölcsőde	58	57	13	10	36	36	107	103
Óvoda (csak békési intézmények)	166	153	66	69	253	275	485	497
Iskola (csak békési intézmények),	416	362	385	289	413	493	1214	1144
Ebből: -Napközisek	282	248	248	176	404	472	934	896
- Menzások	134	114	137	113	9	21	280	248
Összesen étkezők:	640	572	464	368	702	804	1806	1744

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermekvédelem rendszerében a személyes gondoskodást nyújtó ellátások egyik alapellátási formája.

A gyermekek védelméről szóló törvény szerint gyermekjóléti szolgáltatás körébe tartozik többek között a gyermek fejlődését biztosító támogatásokkal kapcsolatos tájékoztatás, a családtervezési és az ezzel összefüggő kérdésekkel kapcsolatos tanácsadás, a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, a gyermekek veszélyeztettségének megelőzése, családgondozás és utógondozás biztosítása.

A Gyermekjóléti Szolgálat, szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el a szociális munka módszereivel. Négy területen működik.

1. a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése
2. a gyermek veszélyeztettségének megelőzése
3. a gyermek veszélyeztettségének megszüntetése
4. a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, ill. utógondozása.

I. A gyermek családban történő nevelésének elősegítése

- A gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítségét az iskola és az óvodák a pedagógiai programjukban is megjelenően vállalták. A tanév elején tájékoztatták a szülőket a lehetséges támogatásokról, és figyelemmel kísérték a hozzájutás folyamatát.
- A pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés tanácsadáshoz való hozzájutást segítik a szolgálat munkatársai a rászorulóknak.
- A szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátás fontos feladat. Folyamatos a kapcsolattartás a Védőnői Szolgálattal, akik leghamarabb találkoznak a családdal a terhes anya és a csecsemő gondozása során.

A gyermekjóléti szolgálat szabadidős és prevenciók tevékenysége:

A gyermekjóléti szolgáltatások prevenciók tevékenysége, a szolgáltató tevékenység egyik legfontosabb eleme, mivel ezáltal tud megfelelni a szolgáltatás a jogszabály által előírt feladatának, hogy elősegítse a gyermekek családban történő nevelkedését, támogassa a gyermekek szocializációját, és meggátolja a veszélyeztettség kialakulását.

A gyermekjóléti szolgálat prevenciók tevékenységéből az alábbiakat érdemes kiemelni:

A gyermekvédelmi tanácskozás stratégiájából adódóan az intézmény a nyári vakáció indításaként „**Fuss a nyárba**” címmel, immár V. alkalommal rendezte meg a családi futóversenyt. Célja elsősorban a gyerekek, a családok és egyéb közösségek mozgósítása az egészség, a mozgás, a közös tevékenység és az esélyegyenlőség jegyében. A Programot támogatták a jelzőrendszer tagjai és a társintézmények. Több mint 100 fő regisztrált futó vett részt a versenyen. A díjakat a városi vállalkozók, egyesületek és a polgármesteri hivatal ajánlotta fel.

Az intézmény 2009. június 23-tól augusztus 1-ig a **nyári napközis tábor** szervezését és működtetését bonyolította le. A helyszín Békés-Dánfok volt. Összesen 124 fő, 7-14 éves korú gyermek fordult meg a 7 hét táboridő alatt. A szülők átlagosan 12 napig igényelték gyermekük részvételét a táborban. A gyermeklétszám napi átlaga 41 fő volt. 58 fő ingyenesen vehetett részt, mivel gyermekvédelmi támogatásban részesült. 66 fő napi térítési díja megegyezett az iskolában fizetett étkeztetési díjjal.

Rendszeresen részt vett a szolgálat a **KEF munkájában**, ahol ösztönözte a drogfogyasztást megelőző rendezvények megszervezését, lebonyolítását, összehangolta a helyi drogstratégiát a városi bűnmegelőzési stratégiával, és elősegítette a közös fellépést a rendőrséggel a bűnözési kínálat csökkentésének területén is.

Az elmúlt évben az iskolákban csoportfoglalkozásokat szerveztek a szolgálat munkatársai **Ne Tedd** címmel.

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium által kiírt pályázat támogatásával komplex egészségmegőrző program valósult meg „**Szer nélkül az egészségünkért!**” címmel, Doboz-Szanazugban. Egy héten át 26 gyermek vett részt, teljes ellátás biztosításával / háromszori étkezés és szállás/. Tarhos községben élő, egyedül nevelő szülő 2 gyermeke örömmel vett részt a táborban. Együttműködő szervezetek: Területi Védőnői Szolgálat, Békéscsabai Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési osztályának vezetője, MI-ÉRTÜNK Prevenció és Segítő Egyesület munkatársa.

A szolgálatnál hagyományosnak mondható a gyerekek nyári pótvizsgára felkészítő korrepetálása is. 2009-ben 12 gyermek vett részt folyamatosan a foglalkozásokon, és többségük eredményesen teljesített. Az előző évekhez képest megduplázódott a gyermekek száma, tehát a tapasztalatok szerint szükség van erre a szolgáltatásra.

A Gyermekszegénység elleni program keretében napi 420 ebéd került kiosztásra 33 napon keresztül a gyermekek nyári étkezése kapcsán. Az étkeztetést 2009. június 22-től augusztus 24-ig vehették igénybe a jogosultak (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők).

Hagyományként 2009. évben is megrendezésre került a „**Házhoz megy a Mikulás**” program, 50 család kapott csomagot, melyek tartalma adományokból tevődött össze. A Mikulásnap délutáni ünnepségen 20 kisiskolás vett részt a Derűs Házban.

Az önkormányzat által szervezett karácsonyi ajándékozási ünnepség előkészítésében és lebonyolításában is jelentős szerepet vállalt az intézmény, 100 család kapott tartós élelmiszercsomagot.

II. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése

Az 1997. évi XXXI. Törvény 39. § (3) bekezdése feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgálatoknak az észlelő és jelző rendszer működtetését. Ugyanezen törvény 17. § (1)-(3) bekezdése felsorolja azon szakembereket és azok feladatait, aki kapcsolódnak a gyermekvédelmi munkához. A jelzőrendszer tagjai kötelesek egymással együttműködni, és egymást kölcsönösen tájékoztatni a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

A gyermekvédelmi törvény változása a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer hiányosságait próbálja meg kiküszöbölni a fegyelmi felelősségre vonás kezdeményezésével. A gyámhivatal jelzi a kötelezettségszegést a fegyelmi jogkör gyakorlójánál, javasolja az eljárás megindítását.

A 2008-as adatokhoz képest négyszeresére nőtt azon családok száma, akiknél a rossz lakáskörülmény előfordul, valamint bizonytalan a család egzisztenciális helyzete. Továbbra is magas a szegénység, ami a szülők alacsony iskolai végzettségéből, és a munkanélküliségből adódik elsősorban. Egyre több család kényszerül az addig biztos lakhatást feladni és szerényebb körülményekbe költözni ahol esetleg nem összkomfortos felszereltség található, amely akár a gyerekek életére is kihat.

Egyre gyakoribbak, körülhatároltabbak a családon belüli erőszak különböző formái, valamint a gyermekek erőszakos magatartása is egyre alacsonyabb életkorban jelentkezik. Az észlelő és jelzőrendszer aktivitása az alapja a szolgálat eredményes működésének. A jelzőrendszerrel való kapcsolat kölcsönös, erős és egyre inkább eredményes.

III. A kialakult veszélyeztetettség kezelése, veszélyeztetettség megszüntetése

A veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. Ahhoz, hogy a veszélyeztetettség kezelését megkezdjenek, szükséges az okok feltárása.

Békésen a szolgálat klienskörébe 2009-ben 274 gyermek tartozott, ebből 178 gyermek alapellátásban részesülő. A 2009-ben felvett új kliensek száma 49 fő. A védelembe vett gyermekek száma 57 fő. Ebből az elmúlt évben megszüntetésre 5 esetben került sor, szigorúbb intézkedést kellett alkalmazni szintén 5 esetben. Védelembe vétel új kliensek esetén: 6 fő.

A gondozási esetek számát adja az átmeneti nevelésben lévő gyermekek száma (38 fő), ott a családban a veszélyeztető okok megszüntetése érdekében végzett gondozási tevékenység elengedhetetlen.

Tarhos községben az elmúlt évben jelentősen emelkedett a gondozásba vett családok száma. 2009-ben 13 gyermeket /5 család/ gondoztunk összesen. Alapellátásban 7 gyermek, míg 5 gyermek korábban védelembe vétel mellett gondozott, került átmeneti nevelésbe.

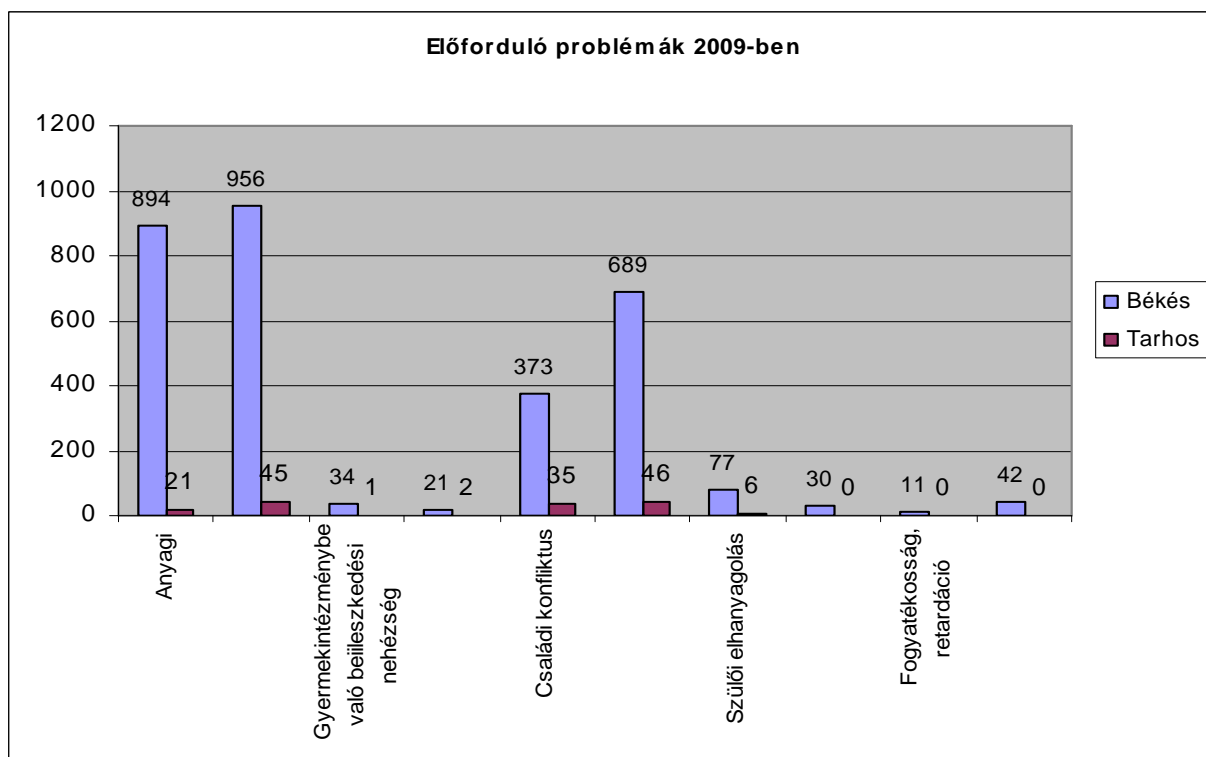
/2008-ban 1 gyermek saját kérésére került be./ Védelembe vett gyermek az év elején 5 fő, akikkel szemben együttműködés hiányában szigorúbb gyermekvédelmi intézkedésre került sor. Jelenleg a községben alapellátásba való gondozás eredményesnek mondható, a család önkéntes részvételével, együttműködésével.

A védelembe vett és alapellátás keretében gondozott gyermekek veszélyeztetettségének oka mindkét településen elsősorban az iskolai tankötelezettség elmulasztása, illetve hiányos teljesítése, magatartási, beilleszkedési zavarok és az ezzel szorosan összefüggő szülői elhanyagolás. A 2008-as adatokhoz képest kétszeresére nőtt a családban előforduló szenvedélybetegségek száma, illetve az ezzel kapcsolatos szabálysértési eljárások miatti intézkedések száma is a sokszorosára nőtt.

Szinte minden gondozásban álló család súlyos anyagi, megélhetési problémákkal is küzd, gyakran ezek a problémák családi konfliktusokhoz vezetnek és látens módon, családon belüli bántalmazás is előfordul.

Sajnos az ideiglenes elhelyezés száma növekedett az elmúlt évben. A tavalyi évben történt családból való kiemelés okai között a csavargás, az iskolakerülés és életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis szerepel.

A Gyermekjóléti Szolgálatnál megjelenő problémák összetételét és nagyságát az alábbi grafikon mutatja.

A szolgálat azt tapasztalja, és a bemutatott számadatok is azt támasztják alá, hogy a problémák egyre összetettebbek, sokszínűek, bonyolultak és nagyon elmélyültek.

Békés vonatkozásában 2009. évi problémák száma összesen 3.116 volt. A táblázatból jól látható, hogy a Szolgálatot felkereső kliensek életvezetési nehézségei négy problémacsoport köré rendeződnek 2009-ben is: gyermeknevelési 30,6 %, anyagi 28,6 %, a szülők/ család életvitele 21,7 %, családi konfliktusok 12 %, mindösszesen a problémák 93 %-a.

Tarhoson a kezelt problémák száma összesen 156. Legjellemzőbb az anyagi /21/, a gyermeknevelési problémák /45/, valamint főbb problémák leginkább a szülők életviteléből /46/ és a munkanélküliségből fakadnak, illetve ennek következményei: a szegénység, az elhanyagolás és az ebből következő családi konfliktusok magas száma /35/.

2009-ben 2 fiatalkorú vált bűncselekmény elkövetőjévé, pártfogói felügyelet elrendelése is szükséges volt. Mindkét településen súlyos probléma a szülői elhanyagolás, a nem megfelelő életvitel. Mindez együtt jár a gyermeknevelési nehézségekkel, illetve a gyermekek tanulási és magatartászavaraiival.

A családon kívüli bántalmazás alakulása: gyermek általi fizikai bántalmazás 4 esetben, lelki bántalmazás 2 esetben fordult elő. Szexuális bántalmazás esetén 1 ügy kapcsán indult vizsgálat.

A kialakuló családi erőszak vesztese mindig a legsérülékenyebb családtag, legtöbbször a gyermek. Kiemelt figyelmet kell fordítani az iskolakerülő csavargó gyermekek viselkedése mögött meghúzódó okok feltárására, mert könnyen válhatnak maguk is bűnelkövetővé.

A szabálysértés és a bűncselekmény általában a fiatalkorúakra jellemző, de sajnos gyermekkorúak körében is előfordul. A szabálysértést, vagy bűncselekményt elkövetett

gyermek többsége a statisztika alapján nem a veszélyeztettként nyilvántartottak közül kerülnek elő, de a gyerekek veszélyeztetéséhez családon belüli kapcsolati tényezők és a szülői magatartásformák is hozzájárulnak. Megállapítható, hogy a tavalyi évhez képest a bűncselekmények száma /10/ kis mértékben ugyan, de csökkent.

Szabálysértések között szerepel: lopás, garázdaság, csoportos garázdaság, köztisztasági szabálysértés.

		Gyermekek száma			
		Nem volt gondozásban	Alapellátásban gondozták	Védelembe vétel keretében gondozták	Összesen
Szabálysértés elkövetése	Gyermekekori	7	1	1	9
	Fiatalkori	21	16	9	46
	Összesen	28	17	10	55
Bűncselekmény elkövetése	Gyermekekori	1	0	0	1
	Fiatalkori	6	0	3	9
	Összesen	7	0	3	10
Összesen		35	17	13	65

A 2008 és a 2009-es év típusproblémája a gyermekek iskolai viselkedése, magatartása. Nemcsak az óráközi szünetekben, a tanítási órákon és az iskolán kívül is egyre nagyobb problémát jelent a pedagógusok számára a gyermekek viselkedése, ami már sajnos egyre kisebb életkorban jelentkezik. Gyakori az idén is az iskolai hiányzások mértéke, problémát jelent, nemcsak a középiskolákban, hanem sajnos az általános iskolákban is egyre nagyobb méreteket ölt.

Békésen 2009-ben összesen 3.883 alkalommal járt el a szolgálat. Legjelentősebb a családlátogatások száma /597/, még mindig sokan kérnek információt (1200), tanácsadás 681 esetben történt, segítséget a hivatalos ügyek intézéséhez 717 fő kért. Jelentős a segítő beszélgetések száma is (492). Más szolgáltatásba közvetítések száma nő /51/, köszönhető annak, hogy az intézményben több szolgáltatás elérhető, így a probléma jellege szerint hatékony segítségnyújtásra törekszik.

Az információ, tanácsadás, ügyintézés, segítő beszélgetések nagy száma alapján is elmondható, hogy klienseink iskolai végzettsége, mikro-társadalomban elfoglalt helye (izolációs hatások) miatt nagyfokú segítségre szorúlnak, és hosszú gondozási folyamatnak kell eltelnie ahhoz, hogy egyáltalán a kliens alapvető szükségleteihez hozzájusson. Ezzel magyarázható az a tény is, hogy gondozási esetek nagy számban hosszabb lefolyásúak, mert a gyermekek veszélyeztetési tényezői tartósan állnak fent (pl. szülői elhanyagolás, gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség, anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő problémák stb.).

IV. A családba való visszahelyezés elősegítése

A Gyermekjóléti Szolgálat kötelezettsége a Gyámhatóság felkérésére részt venni az átmeneti nevelt gyermekek családi körülményeinek felülvizsgálataiban, az ilyen gyermekek családjának alapellátás keretében történő gondozásában.

2009-ben Békésen 47 átmeneti nevelt gyermek 21 családjával tartották a kapcsolatot a családgondozók. Tarhoson 2 család 7 gyermeke került átmeneti nevelésbe. Ezeket a gyerekeket a gyámhivatal nevelőszülőknél, lakásotthonokban vagy gyermekotthonokban helyezi el.

Családgondozók segítő munkájának elsődleges célja: a gyermek kerüljön vissza – ha lehet – a

családjába. Hangsúlyt kap a családi kapcsolatok ápolása, a családgondozás.

Szolgáltatások

Pszichológiai szolgáltatás.

2009-ben tanácsadáson részt vettek száma: 73 fő 387 alkalommal jelent meg.

Tarhosról 1 fő vette igénybe ezt a szolgáltatást.

A szolgáltatást egyre többen veszik igénybe, mivel a környezeti, szociális helyzet egyre több pszichés megbetegedést generál, így többen és többen igényelnek pszichológusi segítséget.

Fejlesztő pedagógiai ellátás:

2009-ban 12 fő ügyfélkörbe tartozó gyermek hiányzó képességeinek fejlesztésében nyújtottak segítséget.

Családkonzultáció: (2008-ban indult)

A családkonzultáció feladata a családon belül előforduló együttélési, kapcsolati problémákban való segítségnyújtás.

Igénybevétel okai:

- megromlott párkapcsolat
- krízishelyzet a családban /válás, munkanélküliség, szenvedélybetegség, hozzátartozó elvesztése/
- gyermeknevelési problémák / serdülőkori krízis, magatartásprobléma/

Résztevők száma 2008-ban: Tarhos: 5 fő 8 alkalommal

Békés: 9 fő 17 alkalom

Résztevők száma 2009-ben: Tarhos: 5 fő 4 alkalom

Békés: 11 fő 19 alkalom

Az intézményben a szolgáltatások ingyenesek és önkéntesek..

Támogató Szolgálat

A tavalyi évben 7 fogyatékos gyermek eljuttatását oldották meg fejlesztésre és nappali ellátást nyújtó intézménybe Békéscsabára /Napraforgó Gyógypedagógiai Központ Fejlesztő Iskola Nappali Intézménybe, Vandhádi u. iskolába, Erzsébethelyi Ált. Iskolába/. 8 gyermeket szállítottak logopédiai fejlesztésekre helyben az általános iskolából. Ezen kívül fogyatékos gyermekeket és szüleiket segítettek orvosi vizsgálatokra eljuttatni rendszeresen/ Szeged-1 fő, Budapest-1 fő/.

A jelzőrendszer tagjai által kitöltött kérdőívek és a beszámolók összefoglalása

Az elmúlt évhez viszonyítva a tanulók létszáma kis mértékben nőtt, ebből a hátrányos helyzetű gyermekek száma 15%-kal csökkent, a veszélyeztetett gyermekek száma viszont 20%-kal nőtt.

Iskolai megoszlás (hátrányos, veszélyeztetett helyzetű gyermekek)

	Békési Kistérségi Általános Iskola				Farkas Gyula Közoktatási Int. Ált. Isk.	Farkas Gyula Közoktatási Intézmény Békés	Szegedi Kis István Ref. Gimnázium és Ált Isk.
Tagintézmény	Eötvös	Karacs	Dr. Hepp	Tarhos			
Tanulók létszáma	332	424	598	46	83	389	443+184
- Alsó	161	198	286	18	26	-	243
- Felső	171	226	312	28	57	-	200
Hátrányos helyzetű	281	109	119	22	44	120	338
Veszélyeztetettek	109	2	36	-	-	43	19

száma							
-------	--	--	--	--	--	--	--

A 2008-as adatokhoz képest kétszeresére nőtt a családban előforduló szenvedélybetegségek aránya. Ez visszavezethető a magas számú munkanélküliségre is, hogy sok esetben a szülők elkeseredésükben valamilyen káros szerhez nyúlnak, ezzel is elkezdve az önpusztítást, melynek sok esetben a gyermek az elszenvedője.

A probléma megoldásához vezető út az ifjúságvédelmi felelős részéről a következő:

A gyermekvédelmi felelősök véleménye szerint a legtöbb esetben jó a kapcsolat a szülőkkel, de előfordult olyan eset, amikor a szülő többszöri felszólításra sem jelent meg, vagy zaklatásnak veszi, ha tovább jelzik a problémát. A gyermekvédelmi felelősök a gyermekek érdekében javaslatot tesznek a továbbirányítás szükségességéről.

	Békési Kistérségi Általános Iskola				Farkas Gyula Közokt Int. Középisk és Ált Isk	Szegedi Kis István. Reform. Ált. Isk. és Gimnázium
	Eötvös	Karacs	Dr. Hepp	Tarhos		
Észlelt problémák száma	26	3	5	4	67	104
Jelzés a GySZ felé	27	10	8	4	67	5
Esetmegbeszélésen való részvétel	17	2	2	4	14	4
Továbbirányítás	87	1	8	10	46	84

Elmondható, hogy az adatok alapján a tavalyi évhez viszonyítva a helyzet változatlan. A fejlesztő pedagógust igénylik egyre több esetben a gyermekek.

Az elmúlt év tapasztalatai alapján nagyon sok jelzés érkezik a gyermekek nem megfelelő magatartása, viselkedése miatt. A pedagógusok tehetetlenek érzik magukat a probléma megoldásában.

Az esetek többségében megállapítható, hogy a fejlesztő pedagógus a pszichológus, és a családkonzultáció folyamatos igénybe vétele jelentősen növelné a problémák kezelésének hatékonyságát.

Az iskolák nemcsak a szakkörök és fejlesztések szervezésével segítik a gyermekek optimális fejlesztését, hanem aktívan kiveszik részüket a szabadidő hasznos eltöltésének szervezéséből is. Minden iskolának vannak kirándulásai, nyári táborai, kulturális- és sportrendezvényei.

Összességében az óvodáknál a problémák száma nem nőtt, általában az adatok stagnálnak.

Az összes óvodában jelenleg is 1 fő óvónő látja el az önként vállalt gyermekvédelmi feladatokat, szükség esetén fogadóórát is tart, de általában a szülők a gyermek pedagógusát keresik fel, ha valami problémájuk van. Az óvodák szintén szerveznek a gyermekek és szülők számára különböző szabadidős programokat, ami elősegíti a szülő-gyermek és a szülő-pedagógus közötti viszony erősítését. Ilyenek a családi foglalkoztatók, kirándulások, bográcsozás, egészségünk nap stb.

A bölcsődékben a létszám jelentősen nem nőtt. A 2008-as évben 9 főt jelöltek hátrányos helyzetűnek, a 2009-ben ennek száma nem nőtt.

A bölcsődék 2009. évben nem éltek jelzéssel a Gyermekjóléti Szolgálat felé. Kapcsolatot tartják a szülőkkel, beszoktatási időben meglátogatják a gyermeket az otthoni környezetében. A gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása a vezető feladata. Az elmúlt évben nem tapasztaltak olyan helyzetet és körülményt, amely veszélyeztette volna a gyermeket, valamint más szakember segítségét sem kellett igénybe venni.

A védőnők beszámolójából kiderül, hogy az ellátottak száma a tavalyi évhez képest jelentősen nem változott azonban nőtt a szociális okból veszélyeztetett kismamák száma. Ami előfordulhat, hogy a későbbiekben a születendő gyermek egészségi, testi, lelki fejlődésére is hatással lesz.

Az elmúlt évben minden iskolai oktatási intézményben a védőnők a tanulók számára tartottak különböző egészségnevelő órákat /112 óra 314 fő/, szakköröket /csecsemőgondozás/ és egészséges életmód napokat /28 osztály 656 fő/, amit egybekötötték szűrővizsgálatokkal. Ez azért is fontos, mert ismereteket szereznek saját testük higiéniai ápolásáról és a hosszan tartó egészséges életmód kialakításáról. Beszámolójukból kiderül, hogy fejtetvesség terén kisebb előre lépést tapasztalnak, ami pozitívum.

A családgondozók minden gyermekorvossal rendszeres, kölcsönös kapcsolatot tartanak. Az írásbeli jelzések fontosak lennének a gyermek érdekében a hatékony segítségnyújtás és a hatósági intézkedések megtétele érdekében.

A rendőrség munkatársaival nagyon jó a kapcsolat, prevenciós munkánkban szívesen vesznek részt. Minden évben a nyári táborban előadást tartanak, mind a bűnmegelőzési, mind a közlekedés veszélyeinek témájában

A megoldást az egyéni beszélgetéseken túl a szakemberek, illetve szakintézmények felé való orientálásban látták. A Rendőrkapitányság minden esetben értesítette a jelzőrendszer kompetens tagját.

4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések

Békés Város Jegyzője, mint I. fokú gyámhatóság hatáskörében 1 ügyintéző dolgozik. A védelembé vételi eljárás és az ideiglenes hatályú elhelyezés 2009. évi statisztikai adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

	2009. év
Védelembé vétellel kapcsolatos eljárás lefolytatása (érintett gyermekek száma)	134
Védelembé vételi eljárás megszüntetése (érintett gyermekek száma)	53
Védelembé vétel megszüntetése (érintett gyermekek száma)	19
- nagykorúvá válás miatt	3
- átmeneti nevelésbe vétel elrendelése miatt	1
- eredményesség miatt	10
- illetékesség változása miatt	6
- pártfogói felügyelet alá kerülése miatt	0
Tárgyévben elrendelt védelembé vételek száma (érintett gyermekek)	13
Védelembé vett (2009. dec. 31.-én nyilvántartott)kiskorúak száma	36
összesen, és a veszélyeztetettség fő okai:	14
- környezeti okból	5
- szülőnek felróható magatartási okból	17
- gyermeknek felróható magatartási okból	0
- gyermekkorú bántalmazása miatti	
Gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján védelembé vett	36
Más szerv jelzése alapján védelembé vett	0

2009. évben védelembe vétel megszüntetésére került sor:

- 10 esetben azért, mert a kirendelt családgondozó eredményességről számolt be,
- 1 esetben súlyosabb gyermekvédelmi intézkedés (átmeneti nevelésbe vétel) miatt,
- 3 fő esetében pedig a nagykorúság miatt.

Az elmúlt évben 3 esetben került sor jegyzői hatáskörben ideiglenes hatályú elhelyezésre, mely összesen 4 kiskorút érintett. Az azonnali intézkedést két fő esetében a kialakult élethelyzet (szülő halála) tette indokolttá, két fő esetében viszont a gyermek magatartásproblémái miatt vált szükségessé az ideiglenes hatályú elhelyezés.

Ideiglenes hatályú elhelyezések	2009
Jegyzői hatáskörben elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések száma	3
Érintett kiskorúak száma	4
Gyermekotthonban elhelyezett kiskorúak száma	2
Más hozzátartozónál elhelyezett kiskorúak száma	2

2009. évi törvényi változások melyek a gyermekvédelmi rendszert érintik

Ha a szülő a gyermek veszélyeztettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével nem tudja, vagy nem akarja megszüntetni, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, akkor a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi. Ezzel egyidejűleg családgondozót rendel ki, aki a gyermek gondozásában nyújt folyamatos segítséget és megszervezi a gyermekellátását.

A törvény azzal próbál segíteni a gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer egymásra épülésében, hogy kötelező jelleggel írja elő a **2 éve fennálló**, sikertelen védelembe vétel esetén a gyámhivatal értesítését. A Gyvt. 68. § (5) bekezdés b) pontja szerint a települési önkormányzat jegyzője értesíti az illetékes gyámhivatalt a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha a védelembe vétel már 2 éve fennáll és a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztettségét nem sikerült megszüntetni.

Az **eredménytelen védelembe vételről** szóló jegyzői döntés alapján a gyámhivatal a hivatalból indított eljárása során megteszi a hatáskörébe tartozó intézkedéseket

Ha a gyámhivatal eljárása során azt állapítja meg, hogy a gyermek veszélyeztettsége nem teszi szükségessé a hatáskörébe tartozó intézkedések megtételét, az előtte való eljárást megszünteti, egyúttal az ügyben keletkezett iratokat átteszi a jegyzőhöz.

A gyámhivatal döntésének jogerőre emelkedéséig a gyermek védelembe vétele fennáll.

A gyámhivatalt továbbra is időkorlát nélkül értesíteni kell, ha a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztettségét megszüntetni nem lehet, és alaposan feltételezhető, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben történő megfelelő gondozása, nevelése.

Családi Pótlék természetbeni formában történő nyújtása

Ha a gyermek veszélyeztettsége elsősorban elhanyagolása miatt áll fenn, és a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy a családi pótlék célzott felhasználásával a gyermek fejlődése a családi környezetben biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője - a védelembe vétellel egyidejűleg vagy a gyermek védelembe vételének fennállása során - a családi pótlék gyermek után járó

összegének legfeljebb 50%-a erejéig a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról határozhat.

A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása legfeljebb egy év időtartamra, a döntést követő második hónap első napjával kezdődően rendelhető el. A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása a feltételek fennállása esetén ismételten elrendelhető.

A települési önkormányzat jegyzője a gyermek részére eseti gondnokot rendel ki.

A kirendelt eseti gondnok folyamatosan gondoskodik a családtámogatási folyószámlára átutalt családi pótléknak a gyermek szükségleteire történő felhasználásáról, így különösen ruházat, tanszer, élelmiszer, tápszer, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz, tanulóbérlet és a gyermek korának megfelelő készségfejlesztő eszközök természetbeni biztosításáról.

A kirendelt eseti gondnok az adott hónapra a családtámogatási folyószámlára átutalt családi pótlék felhasználásáról gyermekenként a következő hónap ötödik napjáig elszámol a települési önkormányzat jegyzőjének.

A települési önkormányzat jegyzője a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának indokoltságát szükség szerint, de legalább félévente felülvizsgálja.

5. A városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A gyermekek jogainak megvalósulása együttes cselekvést, együttes gondolkodást vár a gyermekvédelem valamennyi szereplőjétől: a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó pedagógustól, nevelőszülőltől, gyámügyi szakembertől, gyermekjóléti szolgálatától egyaránt.

A városi gyámhivatalok széles feladat- és hatásköre a fenti célt szolgálja. Tevékenységének nagy részét a hatósági intézkedések alkotják, melyek súlyos beavatkozást jelentenek egy család életébe, ezért nagyon fontos a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel, az illetékességi területhez tartozó települések jegyzőivel, valamint a gyermekjóléti szolgálatokkal való szoros együttműködés.

A Békés Városi Gyámhivatal illetékességi területéhez – a körzetközponti igazgatásnak megfelelően – Murony, Bélmegyér valamint Tarhos községek tartoznak.

2009. évben is arra törekedtünk, hogy munkánkat a gyermekek, valamint a gondnokság alatt lévő személyek jogainak és érdekeinek megfelelően az érvényben lévő jogszabályok tiszteletben tartásával végezzük, és megfeleljünk a velünk szemben támasztott szakmai és társadalmi elvárásoknak.

Gyermekvédelmi hatósági intézkedés keretében a gyámhivatal ideiglenes hatállyal elhelyezi a gyermeket, valamint dönt a más szerv által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetéséről, megváltoztatásáról.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés a családok életébe való azonnali és súlyos beavatkozást jelent, amely együtt jár a gyermek(-ek) családból történő kiemelésével.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést a feltételek fennállása esetén, mint a szakellátáshoz kapcsolódó intézkedést azonnali jellege miatt a jegyző, az ügyészség, a rendőrség, a bíróság valamint a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága is elrendelheti, azonban ezen intézkedéséről értesíteni kell az illetékes gyámhivatalt.

Elrendelésére abban az esetben kerülhet sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi értelmi, erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti.

Az elmúlt évben ideiglenes hatályú elhelyezés elrendelésére 13 esetben került sor. Más szerv által elrendelt elhelyezésről a gyámhivatalnak 2009-ben 4 gyermek tekintetében kellett döntenie. A jogszabály 2009. október hó 1. napjától differenciálta az ideiglenes hatályú elhelyezést követően megtehető intézkedések időtartamát, 22 munkanapon belül meg kell szüntetni az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, 27 munkanapon belül kell elrendelni a gyermek átmeneti vagy tartós nevelésbe vételét, illetve 45 munkanap áll rendelkezésre az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a gyermekelhelyezés megváltoztatása, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránti per megindítására.

	Esetek száma	Érintett kiskorúak száma
A gyámhivatal által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések 2009-ben	9	13
a, külön élő másik szülőnél		-
b, harmadik személynél		8
c, nevelőszülőnél		3
d, gyermekotthonban		2
e, más bentlakásos intézményben		-
Az ideiglenes hatályú elhelyezést követő gyámhivatali döntések száma:	13	13
a, átmeneti nevelésbe vétel	3	3
b, eljárás megszüntetése védelembe vétel, vagy gyermekjóléti alapellátás kezdeményezésével	2	2
c, gyermekelhelyezés iránti perindítás	8	8

A gyámhivatal átmeneti vagy tartós nevelésbe veszi a gyermeket, illetve dönt az átmeneti vagy tartós nevelés megszüntetéséről.

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, amennyiben a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembe vétellel megszüntetni nem lehet, és a gyermek megfelelő gondozása családján belül nem biztosítható.

Az átmeneti nevelésbe vétel átmeneti jellegű hatósági intézkedés, és addig biztosítja a gyermek otthon nyújtó teljes körű ellátását, ameddig a család nem válik alkalmassá a gyermek(-ek) visszafogadására.

A tárgyévben átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma:	3
2009. december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek:	38
Tartós neveltek száma 2009. december 31-én:	0

A gyámhivatal elrendeli, illetve megszünteti az utógondozást, valamint az utógondozói ellátást.

Az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek speciális joga az utógondozáshoz való jog. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe

való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. Az utógondozás időtartama legalább egy év.

Meghatározott feltételek esetén a gyermek továbbra is teljes körű ellátásban részesülhet, ennek érdekében továbbra is a nevelőszülő háztartásában, vagy a gyermekotthon, illetve utógondozó otthonában maradhat. Az utógondozói ellátást a fiatal felnőtt 24. életévének betöltéséig kérheti.

Az átmeneti vagy tartós nevelésbe vétel nagykorúsággal történő megszűnése esetén a fiatal felnőtt saját jogon kérheti a fenti ellátási formákat, míg megszüntetés esetén a gyámhivatal – legalább 1 éves időtartamra – kötelezően elrendeli az utógondozást.

	Esetek száma:
Tárgyév folyamán elrendelt utógondozói esetek:	5
Tárgyév folyamán elrendelt utógondozói ellátások száma:	3
Megszűnt utógondozások száma:	0
Megszűnt utógondozói ellátások száma:	0

Pénzbeli támogatásokkal kapcsolatosan otthonteremtési támogatást állapít meg.

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy normatív pénzbeli ellátásként az olyan családi háttérrel nem rendelkező fiatal felnőttet támogassa, aki legalább 3 évet eltöltött az intézményes ellátásban, és nem rendelkezik a jogszabály által megengedett mértéket meghaladó vagyonnal. Az otthonteremtési támogatást a fiatal felnőtt 24 éves koráig, illetve ha tanulói vagy hallgatói jogviszonyban áll, a tanulmányai befejezéséig, de legkésőbb 25. életévének betöltéséig veheti igénybe. A támogatás összegét a központi költségvetés terhére folyósítja az önkormányzat. 2009-ben lényegesen kevesebb kérelem érkezett (2008-ban 7 fő).

Otthontámogatási támogatás iránti kérelmek száma 2009-ben:	3
Otthontámogatási támogatásban részesült fiatal felnőttek száma:	3
Támogatásként kifizetett összeg:	3.788.000,- Ft

Dönt a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezéséről.

A gyámhivatal jogosult megelőlegezni a gyermektartásdíjat, amennyiben az arra kötelezett nem teljesít. A jogintézmény feltétele, hogy legyen egy jogerős és végrehajtható bírósági határozat, a behajtás átmenetileg legyen lehetetlen, és a gyermeket gondozó személy a gyermek gondozásáról ne legyen képes gondoskodni. A gyermektartásdíj összegének állam által történő megelőlegezése legfeljebb három évig tarthat és egy esetben újabb három évre továbbfolyósítható. A továbbfolyósítás 2009. augusztus hó 31. napjáig akkor volt lehetséges, ha a kötelezett vonatkozásában az adók módjára történő behajtás részben vagy egészben eredményes volt, 2009. szeptember hó 1. napjától viszont a megelőlegezés ismételt elrendelése független az adók módjára történő behajtás eredményétől.

A jogintézmény jellegeből fakad, hogy a megelőlegezett összeget, annak kamataival együtt a kötelezett köteles megtéríteni az államnak. A tapasztalatok szerint a megelőlegezett összeg kötelezett által történő visszafizetésére csak nagyon kevés esetben kerül sor. 2009. szeptember hó 1. napjától ide vonatkozó jogszabályváltozás, hogy a megelőlegezett gyermektartásdíj behajtása során a hátralékra a települési önkormányzat jegyzője adóügyi hatáskörében indokolt esetben méltányosságból részletfizetést vagy kamatelengedést engedélyezhet. A települési önkormányzat jegyzője adóügyi hatáskörében a hátralék teljes

összegét elengedheti, ha a kötelezett gyermeke a reá tekintettel megelőlegezett gyermektartásdíjat hagyatéki teherként megörökli.

A tárgyév folyamán gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárás:	Száma: 19	Érintett gyermekek száma: 29
Elutasított kérelmek száma:	1	2
Megelőlegezések száma:	18	27
Ebből ismételt megelőlegezés:	7	12
Megszűnt megelőlegezések száma:	9	17
2009. december 31-én megelőlegezésben részesültek száma:	53	
Megelőlegzésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg:	3.410.000,- Ft	

A gyámhivatal jogosult rendezni a gyermekek családi jogállását.

A házasságkötések számának csökkenő tendenciája maga után vonja, hogy egyre több gyermek születik házasságon kívül. Ezen gyermekek születési anyakönyvi kivonatába – amennyiben a születés előtt nem került sor apai elismerő nyilatkozat tételére – apa nem kerül bejegyzésre. A gyámhatóság feladata, hogy e gyermekek családi jogállása rendeződjön.

	Esetek száma
Kiskorúak száma, akik családi jogállása 2009-ben rendeződött:	31
a; Apai elismerések száma:	25
b; Képzelt apa megállapítása:	3
c; Apaság bírói megállapítása:	3
Apaság vélelmének megdöntése iránti perindításhoz való hozzájárulások száma	6

A gyámhivatal hozzájárul a családba fogadáshoz, illetve felülvizsgálja a családba fogadást.

Alakulhat úgy egy szülő életében, hogy egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt átmenetileg nem képes gondozni, nevelni gyermekét. Annak elkerülése végett, hogy a gyermek kiemelésre kerüljön a családból, alkotta meg a jogalkotó a családba fogadás intézményét. Csak a szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelme esetén van mód a jogintézmény alkalmazásának engedélyezésére, a gyámhivatalnak minden esetben kötelessége vizsgálni, hogy a családba fogadás a gyermek érdekében áll-e. 2009-ben 1 esetben került családba fogadás iránti kérelem előterjesztésére, amely 1 gyermeket érintett.

A városi gyámhivatal örökbefogadással kapcsolatos jogkörei

Az örökbefogadás célja, hogy az olyan kiskorúak családi nevelését biztosítsa, akiknek szülei nem élnek, vagy akiket szüleik megfelelően nevelni nem képesek. Az, hogy az örökbefogadás tekintetében államigazgatási eljárás keretében vizsgálják az örökbefogadó személy alkalmasságát, valamint az, hogy az örökbefogadó kérelmének elbírálása előtt a gyermeket a leendő örökbefogadó szülők gondozásába helyezik, garanciát jelentenek a gyermek számára, hogy a neki leginkább megfelelő családban élhessen, és nőhessen fel. A 2009. évben egy gyermek lett örökbefogadhatóvá nyilvánítva. Örökbe fogadni szándékozó házaspár

alkalmasságának megállapítására 4 esetben került sor. Örökbefogadás engedélyezése iránt nem került kérelem előterjesztésre.

A gyámhivatal vagyongazdálkodással kapcsolatos feladat- és hatáskörei

A cselekvőképtelen és a korlátozottan cselekvőképes személyek vagyoni érdekvédelme kiemelkedő jelentőségű, ugyanis ezen személyek vagy életkoruknál fogva (18 év alatt), vagy belátási képességük hiánya miatt nem képesek vagyoni jogosultságaikat megvédeni. Ezért érdekük azt kívánja meg elsősorban, hogy személyhez fűződő jogaik mellett vagyoni jogosultságaikat is védje az illetékes gyámhivatal. Ennek megfelelően a jogalkotó széles feladat és hatáskört telepített a gyámhivatalokhoz, amely segítséget nyújt ahhoz, hogy a gyermekek/gondnokoltak vagyonának alakulását a gyámhivatal nyomon követhesse, megakadályozva az esetleges visszaéléseket.

Eladással (megterheléssel) kapcsolatosan a; jóváhagyott ügyek száma: b; elutasított ügyek száma:	Száma: 15 0
Nyilvántartott ingó- és ingatlantulajdonos a; kiskorúak b; gondnokoltak	241 103

Kapcsolattartási ügyek

A kapcsolattartás célja, hogy a gyermek és a különélő szülő, valamint más hozzátartozó közötti családi kapcsolatot fenntartsa, továbbá az arra jogosult különélő szülő a gyermek nevelését, fejlődését folyamatosan figyelemmel kíséresse, tőle telhetően elősegítse. A kapcsolattartás szabályozása megoszlik a bíróság és a gyámhivatal között, ám a kapcsolattartás végrehajtása minden esetben a gyámhivatal kompetenciájába tartozik. A kapcsolattartás szabályozása során a gyámhivatal minden esetben figyelembe veszi a gyermek életkorát, a másik szülőhöz való viszonyát, stb.

Kapcsolattartási ügyekben a gyámhivatalnak törekednie kell arra, hogy a felek között egyezség jöjjön létre, ám ez csak nagyon ritkán sikerül.

A tárgyévben kezdeményezett kapcsolattartási ügyek száma:	37
A kapcsolattartást a gyámhivatal szabályozta:	29
Egyezséggel befejezett ügyek száma:	2
Alkalmazott végrehajtási cselekmények:	3

Gondnoksági ügyek

2009. december 31-én a Békés Városi Gyámhivatal illetékességi területén 138 személy állt cselekvőképességet érintő gondnokság alatt. Fontos megemlíteni, hogy ahhoz, hogy valaki cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá kerüljön, minden esetben jogerős bírósági ítélet szükséges. A gondnokolt törvényes képviselőjét a gondnok látja el. Gondnokká a gondnokság alá helyezett által még cselekvőképes állapotában, közokiratban kijelölt, vagy a gondnokság alá helyezést követően megnevezett személyt, ha ez nem lehetséges, akkor elsősorban a vele együtt élő házastársát kell kirendelni. Ha ilyen nincs, vagy a házastárs kirendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a gyámhatóság gondnokul olyan személyt rendel ki, aki a gondnoki teendőik ellátására az összes körülmény figyelembe vételével alkalmasnak mutatkozik. Ha a gondnok nem rendelhető ki, a gondnokolt számára hivatásos gondnokot kell kirendelni. 47 személynél hivatásos gondnok látja el a

gondnokságot, míg 91 személynél egyéb személy (hozzátartozó). Illetékességi területünkön három hivatásos gondnok tevékenykedik megbízási szerződés alapján.

Gondnokság alatt állók száma összesen:	138
<i>a; kizáró gondnokság alatt álló személyek száma:</i>	65
<i>b; korlátozó gondnokság alatt lévő személyek:</i>	73
Hivatásos gondnok látja el a gondnokságot:	47
Egyéb gondnok látja el a gondnokságot:	91

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

2009-ben a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatal Békéscsabai Kirendeltsége nem végzett átfogó vizsgálatot a **Békés Városi Gyámhivatal**nál, az otthonteremtési támogatás, valamint a szakellátásban élő gyermekek sorsának rendezése tárgyában elrendelt célvizsgálatok adatszolgáltatásra terjedtek ki.

A Legfőbb Ügyészség a 2009. évi vizsgálati tervének B/3 pontjában, valamint a Békés Megyei Főügyészség a 2009. évi vizsgálati tervének B/6.3 pontjában előírta a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezett, vagy gondnokság alá helyezést igénylő személyek vagyonának védelmével kapcsolatos gyámhatósági eljárások törvényességének vizsgálatát. A vizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy a gyámhatóságok a törvényi feltételek fennállása esetén megteszik-e a szükséges hatósági intézkedéseket a nagykorú személyek vagyonának védelme érdekében, eleget tesznek-e Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 20/A. §-ában meghatározott, a gondnok tevékenységének felügyeletére vonatkozó kötelezettségüknek.

A vizsgált időszak a 2008. január hó 1. napjától 2009. május hó 31. napjáig tartó időszakra terjedt ki. Az ezen időszak alatt keletkezett összes ügyirat (32 db) felterjesztésre került a Békéscsabai Városi Ügyészségre. Egy további felterjesztendő ügyirat – a már elhunyt gondokolt írásmintájának vizsgálata miatt – a Békési Rendőrkapitányságon található a mai napig, ami jelezve lett a kísérőlevélben.

A vizsgálatot végző ügyész telefonos úton értesítette Dr. Heinerné Dr. Kecskés Aranka jegyzőt és Tárnok Lászlóné aljegyzőt, hogy az általa észrevételezettek olyan enyhék, amely miatt nem készített írásos feljegyzést a vizsgálat eredményéről. Az ügyész dicséretének adott hangot, hogy a megye összes gyámhivatalára kiterjedő vizsgálat során a Békés Városi Gyámhivatal volt azon két gyámhivatal közül az egyik, ahol a munkát szinte hibátlanul végzik, és nem kellett írásos jelzéssel élnie.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

A gyermekek védelme vonatkozásában a jövőre vonatkozó céloknak, elképzeléseknek arra kell irányulniuk, hogy a város megfelelő környezeti feltételeket jelentsen a felnövekvő fiatal korosztály számára, ahol otthonosan érik magukat, ahol kiszámíthatóak az életviszonyaik, ahol problémák esetén szakértő segítséget találnak azok megoldásához, és ahol felkészülhetnek a felelősen élő és cselekvő magyar állampolgárként való felnőtt életükre.

A Jelzőrendszer jövőre vonatkozó javaslatjai:

- 1) Rendszeres esettanulmányok szervezése,
- 2) Családi életre nevelés serdülőknek /szexuális felvilágosítás/,
- 3) Fiatal szülők részére gyermeknevelési tanácsadás, ill. tanfolyam,
- 4) Prevenációs programok szervezése városi szinten,
- 5) Kiskorúak elkövetővé válásának megelőzése: preventív tevékenységek kiterjesztése, szabadidős programok szervezése, önkéntes segítők bevonása/,
- 6) Kiskorúak áldozattá válásának megelőzése /előadások, szabadidős programok, felvilágosító anyagok, médiák bevonása/,
- 7) Munkahelyteremtés.

Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálat a 2010. évben az alábbi területeken látja szükségesnek a stratégiai beavatkozást a gyermekek helyzetének javítása érdekében.

1. Szülői megsegítés a védelembe vétel magatartási szabályainak betartására irányuló program

Cél: a családban jelentkező nevelési problémák, kedvezőtlen hatások felismerése és a hiányosságok enyhítése.

2. A gyermekek és fiatalokat körülvevő ártó hatások csökkentése

Cél: segítők és az ellátottak kapcsolati és egyéni erőforrásaik mobilizálása, képességeik fejlesztése, szocioemocionális egészségük javítása.

3. Egészségmegőrző és szabadidős programok szervezése a Gyermekjóléti Szolgálat hagyományainak megfelelően

Cél: Hátrányokkal küzdő gyermekek és családok bevonása a programokba, amelyek kompenzálják a hátrányaikat, növelik az iskolai esélyeket és a megfelelő társadalmi minták elsajátítását segítik.

4. Egyéb szolgáltatások nyújtása a gyermekjólét biztosítása érdekében

Cél: speciális módszerek alkalmazása, a szorosabb, összehangolt együttműködés a jelzőrendszer tagjaival - a munka hatékonyságának növelése.

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

Békés Város Képviselő-testülete a 265/2003. (XII. 18.) számú határozatával fogadta el Békés Város Bűnmegelőzési Koncepcióját. A határozat értelmében évente kerül meghatározásra a koncepció alapján megfogalmazott tárgyevi Bűnmegelőzési Program

Gyermek és ifjúságvédelem területén a **gyermekvédelmi jelzőrendszerrel** kapcsolatos elvárásokat az érintett szervezetek munkájuk során, lehetőségeikhez mérten szem előtt tartották. Az együttműködés a Városi Gyámhivatal és a Városi Rendőrkapitányság között megfelelő. A jövőben is célszerű folytatni a jelzőrendszer működtetését a lehetőségek minél optimálisabb kihasználásával. A kötelező iskolalátogatással kapcsolatos problémák jelenleg is léteznek. 2006-ban már csökkenést mutatott a tankötelezettség megszegésével kapcsolatos szabálysértések száma (2002: 32 fő, 2003: 41 fő, 2004: 68 fő, 2005: 37 fő, 2006: 18 fő), ami 2007-ben még tovább csökkent: 17 fő. De 2008-ban ismét emelkedett ez a szám (34 fő), és 2009-ben is tovább nőtt a szabálysértések száma: 37 fő. A 2010-es adatok pedig még riasztóbbak, eddig a szabálysértések száma 73 db. Ebben van többszörösen is érintett személy, illetve 2009-ről statisztikailag áthúzódott szabálysértés is. Továbbra is megállapítható, hogy a szülők nem ellenőrzik a gyerekeket, nem számoltatják el őket, ugyanakkor az iskolával sem

tartják a kapcsolatot. A kedvezően csökkenő tendencia tehát megállt, az újbóli csökkenést igen nehezen tudják a felelős szervezetek, intézmények elérni, befolyásolni, de folyamatosan, a következő tanévben is megpróbálják csökkenteni a tankötelezettség elmulasztásával kapcsolatos szabálysértések számát.

A koncepcióban a gyermek- és ifjúságvédelem területének kiemelt része a **prevenció**. A **DADA programot** a Városi Rendőrkapitányság a helyi Polgárőrséggel közösen, folyamatosan végezte. Tájékoztató, ismertető tevékenységük során az általános és középiskolákban tartottak előadásokat. A felvilágosító tevékenység megjelent a XI. Madzagfalvi Napokon is.

A kábítószer és alkoholfogyasztás megelőzése, visszaszorítása, bűnelkövetővé válás megelőzése során megfogalmazott felvilágosító munka során jelentettük meg a „Drogmentes hely” szórakozóhelyek „hirdetéseit” a Városházi Krónikában. Az elmúlt években egyre inkább megfigyelhető a kábítószer-fogyasztással kapcsolatba hozható bűnelkövetővé válás megjelenése. Az előző évek tapasztalatai, szakemberek véleményei továbbra is érvényesek, miszerint az áldozatvédelem, áldozattá válás megelőzése mellett továbbra is nagy hangsúlyt szükséges fektetni a drogokkal kapcsolatos bűnelkövetővé válás megakadályozására.

A bűnmegelőzés területén megfogalmazott, gyermekeket, városi ifjúságot megcélzó akciók, programok elősegítették a gyermekvédelemi munka hatékonyságát a 2009. évben.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése

A gyermek- és ifjúságvédelem területén kiemelten fontos a prevenció. A DADA programot a Városi Rendőrkapitánysággal, a helyi Polgárőrséggel közösen folytatni szükséges.

A Mentálhigiénés Egyesület hathatós közreműködésével újjászerveződött a békési Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF), melynek munkája nagy segítséget nyújt a kábítószer és alkoholfogyasztás visszaszorításában. Ennek érdekében fontos, hogy a szabadidő helyes eltöltésére vonatkozóan a fiatalok által is elfogadott, életkorukhoz és igényeikhez igazodó programok kerüljenek megszervezésre. Mindehhez a városunkban tevékenykedő ifjúsági- és sportreferens nyújt segítséget.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ vállalja az iskolai, védőnői és kortárs szinteken szerveződő programok koordinálását.

A 2009-es év értékeléseként megállapítható, hogy az önkormányzat az intézményei útján mindent megtesz a gyermekek jólétének biztosításáért, a törvényes feltételeket betartva igyekszik maximálisan a gyermekek érdekeit szem előtt tartva végezni a hétköznapi nem könnyű, de megtisztelő feladatát.

Békés, 2010. április 20.

Dr. Heinerné Dr. Kecskés Aranka

jegyző